

BAKGRUNN: STOLTENBERG-GRUPPAS RAPPORT OM KLIMAFINANSIERING

05.11.2010

Rapporten fra FN-gruppa ledet av Jens Stoltenberg viser at det er fullt mulig å skaffe nødvendige midler til klimatiltak i utviklingsland, selv uten nye mekanismer for kvotehandel. Likevel legger rapporten stor vekt på kvotehandel mellom rike og fattige land som vil kunne gjøre de totale utslipps-reduksjonene i en ny klimaavtale mindre.

Den såkalte AGF-gruppa, som ledes av statsministrene Jens Stoltenberg fra Norge og Meles Zenawi fra Etiopia, la i dag fram sin rapport for FNs generalsekretær i New York. Gruppas mandat har vært å gi råd til hvordan tiltak for klimatilpasning og utslippsreduksjoner i utviklingsland kan finansieres. Rapporten kan bli et viktig grunnlag for forhandlingene på klimatoppmøtet COP 16 i Cancún i desember. Naturvernforbundet finner både lyspunkter og grunn til bekymring i rapporten:

- Rapporten viser at nye og kreative tiltak for finansiering av klimatiltak, som avgifter på internasjonal transport og auksjonering av utslippsrettigheter, alene kan frambringe opp mot 80 milliarder dollar årlig. Når man legger til muligheten for direkte budsjetttilskudd fra rike land, vil det altså være fullt mulig å framskaffe langt mer enn de 100 milliardene som gruppa er bedt om å vurdere.
- Mens rapporten peker på enkelte motargumenter mot en del av kildene til finansiering som vurderes, trekkes det nesten utelukkende fram positive sider ved kvotehandel mellom rike og fattige land (såkalt "offsetting"). Det er en fundamental mangel at rapporten ikke vurderer hva slik kvotehandel vil få å si for det totale nivået på utslippsreduksjonene man oppnår i en ny klimaavtale.

Mange mulige kilder til klimafinansiering

Rapporten inneholder anslag på hvor store summer som kan skaffes til veie gjennom ulike nye finansieringskilder. Anslagene angis både for et scenario med lave karbonpriser (dvs at kvotepriser og/eller klimaavgifter ligger på et lavt nivå), og for scenarier med middels og høye karbonpriser. I det moderate scenariet med middels karbonpriser, anslås dette inntektpotensialet fra et utvalg nye finansieringskilder:

Finansieringskilde	Mrd USD / år
Auksjonering av utslippsrettigheter, nasjonalt el. internasjonalt	8 - 38
Skattlegging av internasjonal transport (ekskl. transport innen EU)	6 - 12
Omdirigering av subsidier til fossil energi (G20-land i Anneks II)	3 - 8
Skatt på internasjonale finanstransaksjoner (25-50% til klimaformål)	2 - 27

Dette viser at selv med relativt forsiktige anslag (f.eks. er transport mellom EU-land ikke regnet som internasjonal transport, og bare 25-50% av skatten på finanstransaksjoner forutsettes brukt til klimatiltak) vil man kunne komme opp mot 80 mrd dollar årlig fra et lite antall nye finansieringskilder. Når man legger til direkte budsjettbidrag fra rike land, som allerede i løpet av de neste par årene skal komme opp i 10 mrd dollar årlig, er det altså fullt mulig å overoppfylle målet om 100 mrd dollar årlig til klimatiltak.

Sterkt fokus på nye kvotemekanismer

Rapporten fokuserer gjennomgående sterkt på kvotehandel som virkemiddel. Såkalte "carbon market offsets" anslås (paragrafene 91-92) å kunne bidra med opptil 50 mrd dollar alene, gitt en middels karbonpris, og pekes ut som en viktig finansieringskilde på middels og lang sikt (paragraf 96). Offset-kvotehandling innebærer at prosjekter som skal redusere utslippsveksten i utviklingsland tildeles kvoter som deretter kan selges til rike land, slik f.eks. dagens CDM-system i Kyotoprotokollen fungerer.

Det rapporten ikke nevner er at kvotene fra offset-mekanismer brukes til å oppfylle rike lands utslippsforpliktelser. Disse utslippsreduksjonene gir ikke nødvendigvis noen ekstra utslippsreduksjon ut over det de rike landene allerede har lovet å gjennomføre, fordi prosjektene oppveies av økte utslipp i de rike landene som kjøper kvotene. Naturvernforbundet er svært bekymret for at offset-kvotehandling vil bli gjort til en viktig del av finansieringen i en ny klimaavtale, ettersom det vil redusere den totale mengden utslippskutt som blir gjennomført. Det norske forslaget om auksjonering av utslippsrettigheter er et helt annet forslag som ikke har disse uheldige sidene ved seg.

Av innledningen til rapporten (paragraf 15) framgår det at enkelte representanter i AGF-gruppa mener offset-kvotehandling ikke bør telle med i oppnåelsen av løftet om 100 mrd dollar, ettersom slik kvotehandel først og fremst er et system for å hjelpe rike land til å nå sine utslippsmål, ikke for å finansiere ekstra tiltak i utviklingsland. Naturvernforbundet støtter dette synet, og mener klimatiltak i utviklingsland må finansieres fullt ut i tillegg til at de rike landene gjennomfører sine utslippsmål.